
Vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman valmistelu

KHALL 24.06.2024 § 126
470/02.02.00/2024

Talouden tilannekuva, kesäkuu 2024

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman valmistelu käynnistyy jälleen muuttuvassa tilanteessa. Suomen talous supistui vuonna 2023, eikä kasva vuonna 2024. Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan taloudessa on kuitenkin merkkejä siitä, että taantuma olisi väistynyt ja kasvu olisi käynnistymässä hiljalleen, mutta koko vuoden tasolla kasvu jää nollassa. Talouden odotetaan kuitenkin kasvavan jo vuosina 2025 ja 2026 pitkän aikavälin keskimääräistä vauhtia nopeammin. Korot ovat alentumassa ja inflaatio hidastumassa, mikä lisää aluksi kulutusta ja myöhemmin investointeja. Myös työllisyyden odotetaan toipuvan talouden elpyessä. Talouden toipumista voi kuitenkin helposti heikentää maailmantalouden isot muutokset ja arvaamaton geopoliittika.

Julkisen talouden tilannetta on pyritty parantamaan hallitusohjelman ja kehysriihen toimenpiteillä. Samaan aikaan veroja kuitenkin kertyy arvioitua vähemmän, hyvinvointialueiden sekä kuntasektorin menot kasvavat ja julkisen velka uhkaa jatkaa kasvuaan suhteessa kokonaistuotantoon. Hallituksen päättämä julkisen talouden sopeutuskokonaisuus edellyttää, että hyvinvointialueiden ja kuntahallinnon omat talouden sopeutussuunnitelmat pannaan toimeen.

Kuntasektorilla suurin toiminnallinen muutos on v. 2025 alussa voimaantuleva TE-uudistus. Valtionosuuksina tuleva TE-rahoitus ei riitä kattamaan kaikkia toimintaan tulevia kustannuksia ja uusia velvoitteita työllisyysalueilla. Kunnallisverojen ansiotulovähennys on poistumassa vuoden 2025 alussa, mikä on huomioitu valtionosuuksien vähennyksenä. Kiinteistöverotuksen arvostuspohjan muuttaminen on ollut esillä jo kauan, mutta tässä vaiheessa muutosta ei näyttäisi ainakaan vuoden 2025 alusta tulevan. Sotepalvelujen siirtolaskelmat ovat tarkentuneet ja pääosin ne vähentävät kuntien valtionosuuksia sekä talousarvio- että suunnitelmavuosien aikana. Myös kuntatalousohjelman valtionavustukset vähentävät kuntien tulopohjaa. Kuntasektorin työehtosopimukset päättyvät vuoden 2025 huhtikuussa. Tällä hetkellä voimassa olevissa työehtosopimuksissa on jo kuitenkin linjattu kehittämiseristä ja paikallisista järjestelyeristä, joiden vaikutus on 0,8 % henkilöstökuluihin kevästä 2025 alkaen. Yleiskorotusten suuruus selviää vasta kevään 2025 neuvotteluissa.

Sastamalan talouskehys vuodelle 2025

Vuoden 2025 talousarvion kehystä on laadittu vuoden 2024 talousarvioennusteen pohjalta, joka maaliskuun tilanteen mukaan näyttäisi ylittävän käyttötalouden osalta 0,3 milj. euroa.

Lisäksi talouskehyksessä vuodelle 2025 on huomioitu:

- huhtikuun 2024 alustavat valtionosuuslaskelmat, jossa mukana TE-valuationosuus
- huhtikuun 2024 veroennustekehikko, jossa on huomioitu kunnallisverojen ansiotulovähennysten poistuminen
- palkankorotusvaraus 3 % (sis. kehittämiserät ja paikalliset järjestelyerät)
- palvelujen ostojen hinnankorotukset 2 %
- TE-uudistus sis. koko Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen alustavat tuotot ja kulut
- valtionavustusten väheneminen
- v. 2024-2026 taloussuunnitelmassa päätetty investointitaso huomioiden toiminnalliset muutokset vuosittaisten investointien määrään
- taksat ja maksut v. 2024 tasolla
- veroprosentit v. 2024 tasolla

Yllämainituilla laskentatekijöillä Sastamalan vuosikate vuodelle 2025 on 6,8 milj. euroa ja arvioitujen poistojen (9,3 milj. euroa) jälkeen tuloksesta on muodostumassa 2,5 milj. euroa tappiollinen.

Valtionosuuslaskelmat ja verotuloennusteet päivittyvät seuraavan kerran syksyllä 2024, jonka jälkeen tiedot päivitetään kehyslaskelmaan. Myös TE-palvelujen kustannukset tarkentuvat kun tietoa TE-palveluihin siirtyvän henkilöstön ja muiden toimintojen kustannuksista saadaan tarkennettua. Syksyllä tarkentuvat ennusteet ja valtion kehysriihen mahdolliset ratkaisut voivat myös muuttaa talouden asetelmaa.

Taloussuunnittelun taso

Sastamalan strategian tavoitteiden mukaan tuloveroprosentin on oltava Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alhaisempi, vuosikateprosentin vähintään 100 ja lainamäärän kuntien keskimääräistä alhaisemmat.

Tuloveroprosentti on v. 2024 hieman alempi kuin Pirkanmaan kuntien aritmeettinen keskiarvo, mutta talouskehyksessä vuosikateprosentti (suhteessa poistoihin) on n. 73 %, joten vuosikateprosentti ei ole suunnitellussa talouskehyksessä v. 2025 strategian mukaisella tasolla.

Sastamalan lainamäärän v. 2025 kehyksessä on arvioitu olevan v. 2025 lopussa 3.205 e/asukas, mikä on hieman vähemmän kuin kuntien keskimääräinen lainamäärä/asukas, josta viimeisin tieto on v. 2023 (3.334 e/asukas).

Strategian mukaisen vuosikateprosenttitavoitteen saavuttamiseksi taloutta on sopeutettava talousarvio- ja suunnitelmavuosina 2025-2027. Talouden sopeuttamisessa on etsittävä menojen vähennyksiä sekä tulojen lisäyksiä. Myös investointiohjelman taso on tarkastettava sellaiseen tasoon, että kaupungin velkaantumismuutos vähenee.

Tässä vaiheessa linjataan vain yleiset suunnitteluperiaatteet ja talouden tarkempi euromääräinen kehys annetaan syyskuussa taloutta koskevien ennusteiden tarkennuttua.

Konsernihallinto antaa toimialoille tarkemman valmisteluohjeen.

Talousarvion valmisteluajataulu ja alustava kehyslaskelma vuodelle 2025 ovat oheismateriaalina. Talousarviokehysten valmistelussa on tarkasteltu myös laskentatunnisteita ja uusi ehdotus toimialatason laskentatunnisterakenteesta on oheismateriaalina.

Valmistelija	Talousjohtaja Anne Kosonen
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus käy periaatekeskustelun vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman valmisteluperiaatteista. Talouden sopeuttaminen toteutetaan osana talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaa.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	Talousjohtaja Anne Kosonen, p. 0400 788 820